Europos Parlamentas
2024-2029

Teisės reikalų komitetas

2025/2015(INI)

20.10.2025

PRANEŠIMO PROJEKTAS

Europos Sąjungos reglamentavimo kokybė, subsidiarumas ir proporcingumas.
Pranešimas dėl geresnės teisėkūros 2023 ir 2024 m.
(2025/2015(INI))

Teisės reikalų komitetas

Pranešėjas: Jörgen Warborn

TURINYS

Psl.

PASIŪLYMAS DĖL EUROPOS PARLAMENTO REZOLIUCIJOS 3

AIŠKINAMOJI DALIS 8

PRIEDAS. GAUTOS INFORMACIJOS DEKLARACIJA 9

PASIŪLYMAS DĖL EUROPOS PARLAMENTO REZOLIUCIJOS

Europos Sąjungos reglamentavimo kokybė, subsidiarumas ir proporcingumas. Pranešimas dėl geresnės teisėkūros 2023 ir 2024 m.

(2025/2015(INI))

Europos Parlamentas,

– atsižvelgdamas į Europos Sąjungos sutarties (ES sutartis) į straipsnį, ypač į jame įtvirtintus subsidiarumo ir proporcingumo principus,

– atsižvelgdami į Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo Protokolą Nr. 1 dėl nacionalinių parlamentų vaidmens Europos Sąjungoje[1],

– atsižvelgdamas į Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo Protokolą Nr. 2 dėl subsidiarumo ir proporcingumo principų taikymo[2],

– atsižvelgdamas į 2016 m. balandžio 13 d. Europos Parlamento, Europos Sąjungos Tarybos ir Europos Komisijos tarpinstitucinį susitarimą dėl geresnės teisėkūros[3],

– atsižvelgdamas į 2024 m. spalio 25 d. Komisijos 2023 m. metinę ataskaitą dėl subsidiarumo ir proporcingumo principų taikymo ir dėl santykių su nacionaliniais parlamentais (COM(2024)0493),

– atsižvelgdamas į 2025 m. rugsėjo 8 d. Komisijos 2024 m. metinę ataskaitą dėl subsidiarumo ir proporcingumo principų taikymo ir dėl santykių su nacionaliniais parlamentais (COM(2025)0473),

– atsižvelgdamas į savo 2021 m. birželio 24 d. rezoliuciją „Europos Sąjungos reglamentavimo kokybė, subsidiarumas ir proporcingumas. Ataskaita dėl geresnės teisėkūros 2017, 2018 ir 2019 m.“[4],

– atsižvelgdamas į savo 2023 m. lapkričio 23 d. rezoliuciją „Europos Sąjungos reglamentavimo kokybė, subsidiarumas ir proporcingumas. Ataskaita dėl geresnės teisėkūros 2020, 2021 ir 2019 m.“[5],

– atsižvelgdamas į savo 2024 m. sausio 17 d. rezoliuciją dėl Sutarties nuostatų dėl nacionalinių parlamentų įgyvendinimo[6],

– atsižvelgdamas į visus ankstesnius Komisijos komunikatus dėl geresnio reglamentavimo būtinybės, siekiant užtikrinti geresnius rezultatus ES piliečių labui,

---

[1] OL C 202, 2016 6 7, p. 203, ELI: http://data.europa.eu/eli/treaty/tfeu_2016/pro_1/oj.
[2] OL C 202, 2016 6 7, p. 206, ELI: http://data.europa.eu/eli/treaty/tfeu_2016/pro_1/oj.
[3] OL L 123, 2016 5 12, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2016/512/oj.
[4] OL C 81, 2022 2 18, p. 74.
[5] OL C, C/2024/4228, 2024 7 24, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/4228/oj.
[6] OL C, C/2024/5714, 2024 10 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/5714/oj.

– atsižvelgdamas į Mario Draghi 2024 m. rugsėjo 9 d. pranešimą „Europos konkurencingumo ateitis: Europos konkurencingumo strategija“ (M. Draghi pranešimas),

– atsižvelgdamas į 2024 m. balandžio 17 d. Enrico Lettos pranešimą „Daug daugiau nei rinka“ (E. Lettos pranešimas),

– atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 55 straipsnį,

– atsižvelgdamas į Teisės reikalų komiteto pranešimą (A10-0000/2025),

A. kadangi pagal ES sutarties 5 straipsnį ES kompetencijos ribų nustatymas reglamentuojamas suteikimo principu; kadangi ES kompetencijos įgyvendinimas grindžiamas subsidiarumo ir proporcingumo principais;

B. kadangi geresnė teisėkūra yra bendra ES institucijų ir valstybių narių atsakomybė, todėl reikia įsipareigoti užtikrinti skaidrumą, proporcingumą ir atskaitomybę;

C. kadangi nacionaliniams parlamentams natūraliai tenka subsidiarumo principo sergėtojų vaidmuo ir jie atlieka labai svarbią funkciją užtikrinant subsidiarumo ir proporcingumo principų laikymąsi pasitelkiant tarpparlamentinį dialogą ir išankstinio įspėjimo sistemą, pagal kurią nacionaliniai parlamentai ir (arba) rūmai gali pateikti pagrįstą nuomonę, jei mano, kad pasiūlymas dėl teisėkūros procedūra priimamo akto neatitinka subsidiarumo principo;

D. kadangi pernelyg didelė reglamentavimo našta trukdo ES įmonių konkurencingumui, inovacijoms ir augimui, o tai daro ypač žalingą poveikį mažosioms ir vidutinėms įmonėms (MVĮ);

E. kadangi perteklinio reglamentavimo praktika kenkia ne tik vienodam ES teisės aktų taikymui, bet ir piliečių pasitikėjimui ES ir sukuria pernelyg didelę naštą;

F. kadangi principas „kiek plius, tiek minus“ turėtų būti suprantamas ne kaip kiekybinis tikslas, susijęs su teisėkūros procedūra priimamais aktais, o kaip sąnaudomis grindžiamas mechanizmas, kuriuo siekiama apčiuopiamai sumažinti grynąsias reglamentavimo lemiamas sąnaudas; kadangi ir toliau reikia sutelkti dėmesį į bendras administracines, reikalavimų laikymosi ir įgyvendinimo sąnaudas, su kuriomis susiduria įmonės, užtikrinant, kad bet kokie nauji įpareigojimai būtų subalansuoti panaikinant dvi esamas taisykles, lemiančias lygiavertes sąnaudas, arba supaprastinant tokias taisykles;

Subsidiarumas ir proporcingumas

1. primena, kad pagal ES sutarties 5 straipsnyje įtvirtintus subsidiarumo ir proporcingumo principus ES privalo priimti teisės aktus tik tada, kai tai būtina, ir tik tokiu mastu, koks būtinas; primena, kad šio įpareigojimo tikslas – priimti teisės aktus kuo artimesniu ES piliečiams lygmeniu, kalbant tiek apie asmenis, tiek apie įmones;

2. pažymi, kad 2023 m. nacionaliniai parlamentai pateikė 22 pagrįstas nuomones, t. y. trečdaliu mažiau nei 2022 m., o tai atitinka ilgalaikę pagrįstų nuomonių skaičiaus mažėjimo tendenciją; pažymi, kad tuo pat metu matomas aktyvesnis nacionalinių

parlamentų dalyvavimas platesniame politiniame dialoge su Komisija, t. y. dalyvavimo lygis padidėjo daugiau nei 10 proc., palyginti su 2022 m.;

3. pažymi, kad, greta Protokole Nr. 2 nustatyto subsidiarumo kontrolės mechanizmo, 2006 m. Komisija pradėjo politinį dialogą, kurį vykdant 2023 m. buvo pateiktos 402 nuomonės; be to, pažymi, kad tose pateiktose nuomonėse nacionaliniai parlamentai daugiausia dėmesio skyrė 2023 m. Komisijos darbo programai;

4. pažymi, kad 2024 m. suėjo 15 metų nuo tada, kai įsigaliojo ir buvo pradėta taikyti Lisabonos sutartis, pagal kurią Europos Sąjungoje nustatyta aukštesnio lygio parlamentinė kontrolė ir demokratinė atskaitomybė, visų pirma taikant subsidiarumo ir proporcingumo principus;

5. pažymi, kad 2024 m. taip pat buvo pereinamieji metai tarp dviejų Komisijos kadencijų, o tokiais laikotarpiais nacionalinės parlamentinės kontrolės intensyvumas paprastai mažėja; pažymi, kad taip buvo ir 2024 m. – nacionaliniai parlamentai pateikė 252 nuomones, iš kurių 14 buvo pagrįstos nuomonės; pažymi, kad, nors tai yra didelis sumažėjimas, palyginti su 2023 m., jis nėra neįprastas pereinamaisiais metais ir buvo mažesnis, palyginti su ankstesniais pereinamaisiais metais (2019 m.);

6. pažymi, kad 2024 m. Europos Sąjungos Teisingumo Teisme pirmąjį ieškinį pateikė nacionalinio parlamento rūmai, prašydami panaikinti teisėkūros procedūra priimtą aktą dėl to, kad juo buvo viršyta ES kompetencija ir pažeistas subsidiarumo principas; be to, pažymi, kad 2024 m. Europos Sąjungos Teisingumo Teismas panaikino reglamento nuostatą, kuri buvo įtraukta per derybas dėl teisėkūros procedūra priimamo akto, remdamasis tuo, kad nebuvo pakankamai informacijos, kad būtų galima įvertinti ir vienareikšmiškai nustatyti jos proporcingumą; atsižvelgdamas į tai, kas išdėstyta pirmiau, dar kartą patvirtina, kad subsidiarumo ir proporcingumo principai tebėra labai svarbūs ES teisėtumui, ir ragina glaudžiau bendradarbiauti ir stiprinti struktūrinį dialogą su nacionaliniais parlamentais;

Geresnė teisėkūra

7. pabrėžia, kad, nepaisant pažangos, padarytos įgyvendinant geresnio reglamentavimo darbotvarkę, ES teisės aktai vis dar sukuria pernelyg didelę reglamentavimo naštą;

8. mano, kad norint pasiekti geresnio reglamentavimo darbotvarkės tikslus reikia gerinti poveikio vertinimų kokybę ir naudojimą; ypač atkreipia dėmesį į problemą, kad poveikio vertinimuose daugiausia dėmesio skiriama tik pasiūlymams dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų – tokiems, kokie jie buvo pateikimo momentu, – ir dažnai jie nėra tinkamai įvertinami juos priėmus arba įgyvendinant;

9. pabrėžia, kad kartu su visomis pagrindinėmis teisėkūros ir politikos iniciatyvomis turėtų būti pateikiama sąnaudų ir naudos analizė; mano, kad tokia analizė yra būtina siekiant formuoti įrodymais grindžiamą politiką ir išsaugoti piliečių ir įmonių pasitikėjimą ES teisės aktais; mano, kad tais atvejais, kai poveikio vertinimas neatliekamas, vėliau turi būti parengta sąnaudų ir naudos analizė ir ji turi būti pridedama prie pasiūlymo;

10. pripažįsta, kad sunku užtikrinti efektyvų dabartinių mechanizmų, kuriais siekiama kontroliuoti teisėkūros sukuriamą naštą, pvz., principo „kiek plius, tiek minus“, veikimą, nes trūksta tinkamų *ex post* vertinimų, kiek tai susiję su faktinėmis teisės aktų

lemiamomis sąnaudomis; be to, mano, kad veiksmingų mechanizmų, kuriais būtų siekiama pašalinti pasenusias ar perteklines priemones, nebuvimas yra rimtas trūkumas;

11. ragina Komisiją toliau stiprinti pastangas siekiant sumažinti teisės aktais piliečiams ir įmonėms nustatytus įpareigojimus; mano, kad dabartinis požiūris „kiek plius, tiek minus“ šiuo atžvilgiu yra nepakankamas; todėl ragina nustatyti principą „vienas plius, du minus“, kad būtų iš tiesų palengvinta reglamentavimo našta, o ne tik išlaikytas reglamentavimo *status quo*; laikosi nuomonės, kad principo „vienas plius, du minus“ nustatymas turėtų apimti aiškią metodiką ir nepriklausomą stebėsenos mechanizmą, kad būtų galima sumažinti grynąsias reglamentavimo lemiamas sąnaudas; ragina stiprinti Reglamentavimo patikros valdybos vaidmenį šioje srityje;

12. mano, kad tais atvejais, kai Reglamentavimo patikros valdyba pateikia neigiamą nuomonę dėl poveikio vertinimo, ypač kai nustatomos didelės konkurencingumo problemos, Parlamentas turėtų būti tinkamai ir laiku informuojamas, kad galėtų atlikti peržiūrą ir nuspręsti, ar toliau nagrinėti pasiūlymą, ar jį atmesti;

13. pažymi, kad Komisijos atliekamam metiniam naštos tyrimui tenka pagrindinis vaidmuo stebint pažangą, daromą siekiant mažinti naštą; vis dėlto pabrėžia, kad, siekiant užtikrinti atskaitomybę ir palyginamumą įvairiose politikos srityse, būtinas didesnis apskaičiavimo ir metodikos, naudojamos sąnaudoms ir kaupiamajam poveikiui įvertinti, skaidrumas;

14. pažymi, kad pareiga teikti ataskaitas dažnai lemia dideles administracines sąnaudas įmonėms, ypač MVĮ; mano, kad tokios pareigos turėtų būti pripažintos bendrojo intereso paslauga; todėl ragina Komisiją įvertinti galimybę sukurti mechanizmus, pagal kuriuos įmonės galėtų gauti finansinę kompensaciją už privalomas ataskaitų teikimo užduotis; ragina Komisiją pateikti ataskaitą, kurioje būtų nurodytos pareigų teikti ataskaitas rūšys, kurioms tokios kompensavimo sistemos galėtų būti tinkamos;

Reglamentavimo kokybė ir geresnė teisėkūra siekiant konkurencingumo

15. primena, kad M. Draghi pranešime pabrėžiama, jog taisyklių supaprastinimas yra vienas iš trijų visa pagrindinių tikslų siekiant atnaujintos Europos partnerystės[7]; be to, primena, kad E. Lettos pranešime taip pat pabrėžiama, kad reglamentais turėtų būti palengvinta ekonominė veikla ir inovacijos bendrojoje rinkoje, o ne joms trukdoma[8];

16. palankiai vertina tai, kad 2023 m. pradėta nauja poveikio MVĮ ir konkurencingumo patikra, kuri tapo privalomu poveikio vertinimų priedu; palankiai vertina Komisijos pirmininkės Ursulos von der Leyen įsipareigojimą, kad ši nauja poveikio MVĮ ir konkurencingumo patikra padės išvengti reglamentavimo naštos ir kartu išlaikyti aukštus standartus; pažymi, kad dabar turi būti imamasi veiksmų šiam įsipareigojimui vykdyti;

17. pakartoja, kad svarbu laikytis principo „visų pirma galvokime apie mažuosius“, nes tai yra geresnio reglamentavimo kertinis akmuo, užtikrinant, kad į MVĮ poreikius ir

[7] Draghi M., „Europos konkurencingumo ateitis: Europos konkurencingumo strategija“, Europos Komisija, 2024 m. rugsėjo 9 d., A dalis, p. 67–68.
[8] Letta Enrico, „Daug daugiau nei rinka“, Europos Vadovų Taryba, 2024 m. balandžio mėn., p. 130.

pajėgumus būtų sistemingai atsižvelgiama kiekviename politikos ciklo etape – nuo rengimo iki įgyvendinimo ir vertinimo;

18. palankiai vertina Komisijos įsipareigojimą 25 proc. sumažinti pareigų teikti ataskaitas mastą, tačiau pabrėžia, kad šis tikslas turi būti platesnio užmojo; todėl palankiai vertina tai, kad įtrauktas MVĮ administracinių sąnaudų ir ataskaitų teikimo masto sumažinimas, siekiantis 35 proc.; be to, primena, kad ataskaitų teikimas sudaro tik nedidelę visos reglamentavimo naštos dalį, kuri taip pat apima administracines, įgyvendinimo ir reikalavimų laikymosi sąnaudas; todėl pažymi, kad Komisijos 25 proc. tikslas turėtų būti vertinamas atsižvelgiant į platesnio masto tikslą sumažinti bendras sąnaudas ir sudėtingumą; taigi, ragina laikytis platesnio užmojo požiūrio, kuriuo būtų siekiama 30 proc. sumažinti visas reglamentavimo lemiamas sąnaudas, o MVĮ ir veiklą plečiančių įmonių atvejų tokias sąnaudas sumažinti 35 proc.;

19. pabrėžia, kad skaitmeninės priemonės ir dirbtiniu intelektu grindžiami sprendimai turi didelį potencialą padėti supaprastinti reikalavimų laikymąsi ir sumažinti reglamentavimo lemiamas sąnaudas; mano, kad reikia išsamiau ištirti galimus skaitmeninių priemonių pajėgumus pateikti geresnius ir greitesnius sprendimus šioje srityje;

20. įspėja dėl nuolatinio perteklinio reglamentavimo, kurį sukuria valstybės narės, perkeldamos direktyvas į nacionalinę teisę; primygtinai ragina valstybes nares susilaikyti nuo tokios perteklinio reglamentavimo praktikos ir ragina Komisiją nustatyti tokios praktikos atvejus ir paskelbti apie juos savo metinėse įgyvendinimo ataskaitose;

°

° °

21. paveda Pirmininkei perduoti šią rezoliuciją Tarybai ir Komisijai.

AIŠKINAMOJI DALIS

Šiame pranešime apžvelgiama ES veikla siekiant geresnės teisėkūros 2023 ir 2024 m., pabrėžiant bendrą institucijų ir valstybių narių atsakomybę. Parlamentas ragina 30 proc. sumažinti reglamentavimo lemiamas sąnaudas, o MVĮ atveju tokias sąnaudas sumažinti 35 proc. Raginama atlikti griežtesnius vertinimus ir poveikio vertinimus ir mažinti perteklinį reglamentavimą. Jis taip pat ragina principą „kiek plius, tiek minus“ (priimant naują teisės aktą reikia panaikinti vieną esamą aktą) pakeisti principu „vienas plius, du minus“ (priimant vieną naują teisės aktą reikia panaikinti du esamus aktus), stiprinti subsidiarumą ir Reglamentavimo patikros valdybos vaidmenį, kiek tai susiję su nepriklausomumo ir skaidrumo aspektais.

PRIEDAS. GAUTOS INFORMACIJOS DEKLARACIJA

Pagal Darbo tvarkos taisyklių I priedo 8 straipsnį pranešėjas pareiškia, kad į savo pranešimą įtraukė su dokumento dalyku susijusią informaciją, kurią, rengdama pranešimo projektą, gavo iš toliau nurodytų interesų grupių atstovų, kuriems taikomas Tarpinstitucinis susitarimas dėl privalomo skaidrumo registro[1], arba trečiųjų šalių valdžios institucijų, įskaitant jų diplomatines atstovybes ir ambasadas, atstovų:

Subjektas ir (arba) asmuo
NNR
Business Europe
Confederation of Swedish Enterprises

Šį sąrašą parengė ir visą atsakomybę už jį prisiima pranešėjas.

Jeigu sąraše esančių fizinių asmenų tapatybę galima nustatyti pagal jų vardą ir pavardę, jų pareigas arba pagal abu požymius, pranešėjas pareiškia, kad jis atitinkamiems fiziniams asmenims pateikė Europos Parlamento pranešimą dėl duomenų apsaugos Nr. 484 (https://www.europarl.europa.eu/data-protect/index.do), kuriame išdėstytos jų asmens duomenų tvarkymui taikomos sąlygos ir su tuo tvarkymu susijusios teisės.

[1] 2021 m. gegužės mėn. Europos Parlamento, Europos Sąjungos Tarybos ir Europos Komisijos tarpinstitucinis susitarimas dėl privalomo skaidrumo registro (OL L 207, 2021 6 11, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2021/611/oj).